

Vergaderjaar 2023–2024

22 054

Wapenexportbeleid

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 420

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 juni 2024

In vervolg op de vorige update van leveringen van militaire goederen aan Oekraïne (Kamerstuk 22 054, nr. 399, van 14 december 2023), informeer ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in bijgaande vertrouwelijke bijlage¹ over de laatste stand van zaken omtrent de levering van militaire goederen aan Oekraïne. De vertrouwelijke bijlage bevat een totaaloverzicht van de tot en met 5 juni 2024 door Defensie geleverde goederen.

In het openbare overzicht meldt het kabinet enkel de leveringen die nieuw zijn ten opzichte van het overzicht in de laatste periodieke update (Kamerstuk 22 054, nr. 399, van 14 december 2023). Per levering wordt een afweging gemaakt of openbaarmaking mogelijk is. De operationele veiligheid blijft leidend in de afweging om informatie al dan niet openbaar te maken. Ook houdt Defensie rekening met de belangen van bij leveringen betrokken derde partijen, zoals bondgenoten, partners en de industrie.

Nederlandse militaire steun

Het kabinet heeft in de Voorjaarsnota besloten om voor de periode 2024–2026 aanvullend 4 miljard euro beschikbaar te stellen, bovenop de eerder aangekondigde 2 miljard euro die voor 2024 door het kabinet ter beschikking was gesteld (Kamerstuk 36 550, nr. 1). Daarmee ondersteunt Nederland Oekraïne met circa 10 miljard euro aan militaire steun sinds de grootschalige Russische invasie op 24 februari 2022.

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Het onderstaande overzicht bevat een weergave van de sinds de leveringenbrief van 4 december 2023² aan Oekraïne geleverde militaire goederen, rekening houdend met operationele veiligheid(-soverwegingen). Deze lijst is derhalve niet uitputtend.

- Gevechtsvoertuigen, YPR (62)
- Vuursteunsystemen
M109 Houwitser (donor)
- Individuele wapens, zoals geweren en mitrailleurs, zoals MAG en Minimi mitrailleurs en HK416 geweren.
- Munitie
Diverse soorten klein kaliber munitie voor individuele wapens en zware munitie voor tanks en artillerie (waaronder 155mm). Geweergranaten en (non-)lethale handgranaten.
- Sensoren en waarnemingsmiddelen
Diverse (mobiele-)radarsystemen en VERA-NG radarsystemen.
- Voertuigen
Trekker oplegger combinatie(10)
Vrachtwagens (241)
Quads (18)
Mercedes Benz Jeeps (1)
- Vaartuigen (19)
- Veldhospitaal (6)
- Tenten en toebehoren (8.506)
- Aggregaten
- Reservedelen voor diverse soorten voertuigen en (wapen-)systemen
- Logistiek materiaal
Aanhangwagens (16)
Flattrack kranen (6)
Shovels (9)
Veldversterkingen (6.600)
- Persoonlijke uitrusting, waaronder kleding, helmen, scherfvesten
- Rantsoenen
- Medische goederen, zoals persoonlijke EHBO-pakketten en medicijnen
- Brandstoffen

Financiële stand van zaken levering van militaire goederen

De totale waarde van de geleverde militaire steun aan Oekraïne bedroeg op 5 juni 2024 ongeveer 3,1 miljard euro. Dit is een toename van ca. 470 mln. euro ten opzichte van 4 december jl. (Kamerstuk 22 054, nr. 399). De Nederlandse steun bestaat uit:

Type steun		5 juni 2024		4 december 2023
Directe levering (vervangingswaarde)	€	1,52 mld.	€	1,485 mld.
Commerciële levering	€	1,35 mld.	€	940 mln.
Bijdrage aan het <i>International Fund for Ukraine</i>	€	125 mln.	€	100 mln.
NAVO-trustfund	€	100 mln.	€	100 mln.
Totaal	€	3,1 mld.	€	2,63 mld.

- *Directe levering:* Defensie zal het geleverde materieel waar nodig zo spoedig mogelijk aanvullen of vervangen. De totale vervangingswaarde van de materiële steun bedroeg op 5 juni 2024 in totaal circa 1,52 miljard euro. In de vorige Kamerbrief (Kamerstuk 22 054, nr. 399, van 14 december 2023) stond de totale vervangingswaarde van de materiële steun op 1,49 miljard euro (peildatum 4 december 2023).

² Kamerstuk 22 054, nr. 399, van 14 december 2023.

- *Commerciële levering:* De waarde van de commercieel verworven militaire goederen ten behoeve van Oekraïne bedraagt op dit moment circa 1,35 miljard euro (t.o.v. 940 miljoen op 4 december 2023.). Dit is inclusief de 130 mln. euro bestemd voor de gemeenschappelijke aanschaf van 155mm granaten door het Europese defensie agentschap (EDA) en de 130 mln. euro voor het Duitse initiatief voor de aanschaf van 155mm.³ De recent aangekondigde bijdragen voor luchtverdediging, munitie, drones en infanteriegevechtsvoertuigen worden eveneens na realisatie bij de commerciële leveringen opgeteld.
- *Luchtverdediging:* Nederland draagt, in aanvulling op het door Nederland geïnitieerde Patriot initiatief (zie hieronder), 150 miljoen euro bij aan het Duits geleide *Immediate Action on Air Defence* (IAAD) initiatief. Nederland heeft daarnaast 80 miljoen euro beschikbaar gesteld voor luchtverdedigingsmiddelen voor de korte afstand voor Oekraïne.
- *Munitie:* Nederland draagt 250 miljoen euro bij aan het Tsjechische artillerie-munitie initiatief (Kamerstuk 36 045, nr. 177 van 1 maart 2024) en 87 miljoen aan het Duitse artillerie-munitie initiatief (Kamerstuk 28 676, nr. 452 van 28 februari 2024).
- *Drones:* Nederland draagt 60 miljoen euro bij aan offensieve dronecapaciteit voor Oekraïne, waaronder via de internationale dronecoalitie. Waar mogelijk wordt de Nederlandse industrie hierbij betrokken.
- *Infanteriegevechtsvoertuigen:* Nederland draagt 400 miljoen euro bij aan een Zweeds fonds voor de bouw van CV90 infanteriegevechtsvoertuigen voor Oekraïne (Kamerstuk 36 410 X, nr. 93 van 7 juni 2024).
- *Bijdrage International Fund for Ukraine:* Nederland heeft een bijdrage gedaan van 125 miljoen euro voor het *International Fund for Ukraine* (IFU), dit bevat een ophoging van 25 mln. ten opzichte van wat eerder met de Kamer is gedeeld (Kamerstuk 22 054, nr. 399 van 14 december 2023 en Kamerstuk 22 054, nr. 377 van 16 december 2022). Het IFU is een belangrijke manier voor de deelnemende landen om direct bij de industrie goederen te kopen voor steun aan Oekraïne.
- *NAVO-trustfund:* Nederland draagt 100 miljoen euro bij aan het NAVO Ukraine Comprehensive Assistance Package (UCAP). Uit het UCAP levert NAVO niet-letale steun als brandstof, medische voorzieningen, winteruitrusting en drone *jammers*, zoals eerder met de Kamer gedeeld (Kamerstuk 22 054, nr. 377 van 16 december 2022 en Kamerstuk 22 054, nr. 387 van 13 april jl.).

Toetsing

Voor alle leveringen is, waar nodig, een zorgvuldige, maar gezien de uitzonderlijke omstandigheden versnelde, toetsing aan de EU wapenexportcriteria verricht door de Minister van Buitenlandse Zaken waarna door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een exportvergunning is afgegeven.⁴ Ook bij eventuele nieuwe leveringen zal deze zorgvuldige en versnelde toetsing plaatsvinden.

Effecten krijgsmacht

De effecten van de geleverde steun op de gereedheid van de Nederlandse strijdkrachten worden, gezien de omstandigheden, door Defensie als acceptabel beoordeeld. De voortdurende ondersteuning van Oekraïne en

³ Dit is de waarde van de goederen die niet uit eigen voorraad zijn geleverd. Hierbij is de bijdrage van 130 mln. euro aan de EDA die inmiddels is gerealiseerd opgeteld. De 130 mln. euro voor het Duitse initiatief zal hier te zijner tijd ook bij worden opgeteld. Beide zijn eerder met uw Kamer gedeeld (Kamerstuk 36 045, nr. 157 van 20 april 2023).

⁴ De toetsing van specifieke transacties aan de EU wapenexportcriteria kan op verzoek vertrouwelijk worden ingezien.

met name leveringen uit (operationele) voorraden hebben in toenemende mate en voor de langere termijn consequenties voor de eigen gereedstelling en inzet. Daarnaast heeft de voortdurende militaire steun aan Oekraïne een vertragend effect op verwervingsprojecten. Defensie neemt maatregelen om deze gevolgen zoveel als mogelijk te mitigeren. Zo zijn er maatregelen om de aankoop van vervangend materieel te versnellen en wordt project- en inkoopcapaciteit versterkt. Echter, de markt voor defensiematerieel blijft onder druk staan en de prijzen voor verschillende soorten materieel stijgen daardoor snel. Daarmee leidt de geleverde steun tot langdurige en significante effecten op de gereedheid van onze krijgsmacht. Het kabinet houdt ook bij toekomstige verzoeken aandacht voor de effecten op de gereedheid.

Europese Vredesfaciliteit

Vanuit de Europese Vredesfaciliteit (*European Peace Facility* - EPF) is reeds 5,9 miljard euro gecommiteerd aan steun voor Oekraïne en daarbovenop is nog 6,5 miljard euro geoordeeld voor het land (5 miljard euro *Ukraine Assistance Fund* en circa 1,5 miljard euro onder het oude financiële plafond). De steun aan Oekraïne vanuit de EPF loopt langs drie sporen: levering van militair materieel uit voorraden van EU-lidstaten; gezamenlijke aanschaf van militair materieel op de markt; financiering van de gemeenschappelijke kosten voor EUMAM Oekraïne.

Omdat het totaal aan ingediende declaraties van de lidstaten groter is dan het beschikbare budget worden declaraties niet volledig gecompenseerd. Het vergoedingspercentage ligt gemiddeld op 50%. Voor toekomstige leveringen via UAF is dit een lager vergoedingspercentage overeen gekomen (43%) om voldoende budget beschikbaar te houden voor o.a. EUMAM. Uitgangspunt is dat de lidstaten een vergoeding krijgen voor de boekwaarde van het geleverde materieel. Nederland krijgt voor de geleverde steun ter waarde van 462 miljoen euro (tot en met februari 2023) ruim 242 miljoen euro gecompenseerd. Besluitvorming over vergoedingen voor leveringen vanaf maart 2023 loopt nog vanwege de Hongaarse blokkade op het aannemen van volgende tranches steun. In totaal heeft Nederland tot en met 5 mei 2024 ongeveer 1,4 miljard euro gedeclareerd. Uw Kamer wordt via de reguliere leveringsbrieven op de hoogte gehouden van declaraties en compensatie via de EPF.

Update Patriot initiatief

Nederland heeft het voortouw genomen om een internationale coalitie bijeen te brengen voor de levering van aanvullende Patriot capaciteit aan Oekraïne. Dit betreft een aanvulling op eerdere leveringen van Patriot capaciteit.⁵ Nederland onderzoekt met internationale partners de mogelijkheid om gezamenlijk op een zo kort mogelijke termijn zoveel mogelijk Patriot-capaciteit aan Oekraïne beschikbaar te stellen. Dat kan alleen met behulp van levering uit eigen voorraad van deze schaarse luchtverdedigingscapaciteit. Daarom stelt Nederland zelf drie lanceerinstallaties en een radar voor een extra Patriot-systeem beschikbaar, en roept andere Patriot-bezittende landen op kerncomponenten toe te voegen waarmee het systeem compleet wordt gemaakt. Op 13 juni organiseerde ik voorafgaand aan de *Ukraine Defence Contact Group* een bijeenkomst met alle NAVO Patriot gebruikers om gezamenlijk tot de levering van aanvullende Patriot capaciteiten en training te komen.

⁵ Zie: Kamerstuk 36 045, nr. 136 van 20 januari 2023.

Tijdens de UDCG bijeenkomst spraken bondgenoten ook over dit initiatief. De levering door Nederland wordt gedekt middels het budget dat door dit kabinet voor de militaire steun aan Oekraïne beschikbaar is gesteld.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren